

Խմբագրութիւնը բաց է ամէն օր (բացի առն օրերէց) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Յայտարարութիւններն ընդունում են ամէն լեզուներով: Յայտարարութիւնների բառին 2 Կ., լրիկամների համար կոկնսապատիկ:

Սյա օրերս, Հեով. Օրշ-ից քաղելով  
սպորբուկ էինք, որ Մառիս լեռան վրայ  
տառած է գտնուած Հոտօրեբըր, Սլժմ,  
չպէս «Վարդէկ» լրագրից իմանում  
էք, Հոտօրեբըր ոչ թէ երկրաբան է  
իկ, ինչպէս հազարըրուած էր, այլ դե-  
սպորբուկութեան մագիտաբան Վլադիկա-  
լուով Լեոնային արշաւաններէի սի-  
նար լինելով, չմամանուէլ Սլլընբուր-  
ն Հոտօրեբըր իւր ծառայութիւններէ  
առաջարկել Գոտօրբուրում գտնա-

ԽՈՒՆԱԶԻՆԱԿ, 25 սեպտեմբերի. Երկար  
ժամանակ առկո երաշտուի խնից յետոյ  
վերջապէս սկսեցին աշնանայն անձրե-  
ները. Գիւղացիք օր առօր պտորատել  
էին իրենց պօրք կամ, ըստ մեր գիւ-  
ղացոց, «լուռ». բայց ցաւիով պիտի ա-  
տենայ. օր քաջոր մնում է պտորատու ու  
ընկած մի կողմը, որովհետեւ այժմ ա-  
շնատներին մէջ սատիկ տարածուել է

են, այժման եկեղեցին 37 տարուայ եկեղեցի է, բայց մէջ տեղ ոչինչ չի երևում. ուր են կորչում եկեղեցու եկամուտները, չգիտենք. այժման երեց-փոխը չորս տարի է պաշտօն է վարում, չորս տարուայ ընթացքում մոտք եղել է 65 ր. 10 կոպէկ, իսկ նոյնքան տա-րուայ միջոցում ծախք եղել է 55 ր. 64 կոպէկ. ուրեմն դուռ արդիւնք ցոյց են տալիս 9 ր. 46 կոպէկ, չորս տա-րուայ օգուտն այս է. երեսը պարզ լինի այսպիսի երեցփոխի և քահանայի.

Թոնաշինակեցի.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Թ Ի Ի Բ Ի Ա

Թուրքաց ֆինանսների նոր մինիստր Թեֆիկ—փաշան, «Նուսուսի» ր ասելով, մտադիր է անգլիացիներին կարելոյն չափ հեռացնել Թուրքիայում գրամու-կան օրէն է գործ ունենալուց, մանա-ւանդ երկաթուղային գործերից. Դրան զայսովք անգլիացիներին դէմ ստատկա-ցել է մանաւանդ այն բանից, որ անգլա-կան իշխանութիւնները զեկուցագրել են, թէ անգլիացի ագիտատորները միաթանալը չորս ր. 46 կոպէկ են բաժա-նում հայերին:

«Temps» ին Կ. Գոլոնց գրում են. «Արդուլ-ճամիդը շարունակում է հաճու-թեամբ վերաբերուել Կ. Գոլոնց յայն հա-մայեցին. Յունաց այժման պատրիարք մանսինիոր Կոստանդինը այժմ «persona gratissima» է ծղրը—Քեօշուում, ուստի լուծաց զանազան եպիսկոպոսները շա-րունակ շքանշաններ են ստանում. Ան-դանները սուլթանին իւր թիկնապահին ուղարկել էր նրա մօտ յայտնելով որ իւր հաշուով Կ. Գոլոնց բարձր ուսումնարան-ներում սովորող քսան երիտասարդ յոյ-ներից բացի, կընդունուեն դարձեալ տասն աշակերտ ըննութիւններից յետոյ. Այսպիսով սուլթանը ոչ մի դէպք բաց չի թողնում, որպէս զի իւր բարի արա-մագրութիւնն արտայայտի դէպի իւր հպատակ յոյները, որոնք պատերազմի ժամանակ խիստ օրինական ընթացքի մէջ էին պահում իրենց. Այդ կողմից առանձնապէս թուրքաց կառավարու-թեան զգոնեմունքին արժանացել են էպիսկոպոս և Մակեդոնիայի յոյն բնակիչ ներք, որովհետև նրանք ոչ մի անհան-գըստութիւն չեն պատճառել իրենի միջոց է, Թուրքիայի մի քանի յոյներ ծախ էին Թուրքիայի դէմ կռուող յու-նաց զորքերի մէջ, բայց զբաւեռ բացա-ռութիւններ էին և յոյն բնակիչների մեծամասնութիւնը հեռու էր պահում իրենի:

Կ Ր Ե Տ Է

«Standard» ի մէջ հետեւեալ երկու տեղեկութիւններն են հրատարակուած, մէկը Գանկէյ միւրը Վեննայից:

1) Դրութիւնը կղզու ներքը աւելի ու աւելի կըստիքական է դառնում. հէնց այն է, միայն աւարտութիւնների ու սպանութիւնների մօտին են խօսում. Մի խօսքով կատարեալ անիշխանութիւն է տրեւում:

Գիւղերի բնակիչները շարունակ հրա-ցաններ են արձակում իւրք վրայ ջրիստանները, յոգնած լինելով ի բերի այդ անբնական դրութիւնից, ան-համբերութեամբ սպասում են իրենց յոյն զեկուարներին, յոյս ունենալով, որ նրանց ազդեցութիւնը կըվերականգնէ անդորրութիւնը. Բայց անապառ տեղե-կութիւնները այդ յոյսը չունին և կար-ծում են, որ ընդհանրապէս, զեկավար ներս օգուտ կը քաղեն երկրի այժ-ման դրութիւնից իրենց քաղաքական և պատանդներն առաջ տանելու:

2) Սուլթանը վերջին ունեկորու-թիւնների ժամանակ զանգաւում էր ամեն մի զեկավարի կղզում տիրող ան-իշխանութեան համար, ընդ նմին նա աւելացնում էր, որ իրերի այդպիսի դրութեան մէջ խօսք էլ չի կարող լինել թրքական զօրքերի հեռացման մասին:

Գիւղացիները խոստացան սուլթանին յայտնելու իրենց պետութիւններին սուլթանի ցարկութիւնը Գրէտի խնդրի վերաբերմամբ:

«Daily Telegraph»-ն պնդում է, որ Խալիսայից Գրէտէ վերադարձող ծո-վակալ Գանեարուն իւր հետ հրահանգ չի արձակում այն մասին, որ իրեն ինչ կարողութեամբ բոլով միջոցները գործ դնի կղզում կարելոյն չափ շուտով ին-քնավարութիւն մտցնելու համար:

ՄԻՍԵՆԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԱՐ

Հ Ի ՕՐԸ

Հիւսիսային Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգները նախկին նախագահ Հար-րիսոնը անցեալները «Ladies Home» պարբերական հրատարակութեան մէջ մի հետաքրքրական յօդուած էր հրա-տարակել այն մասին, թէ ինչպէս է անցկացնում իւր օրը ամերիկական դաշնակցութեան նախագահը. «Պետ. Վեդ.» ի մէջ հետեւեալ քաղուածքներն ենք գտնում այդ յօդուածից:

Ամեն առաւօտ նախագահը շտապում է մինչև այցելուների գալը աչքի անց-կացնել ստացուած նամակները, բայց այդ բանը միշտ չի յաջողում նրան, որովհետև առաւօտեան վաղ Կապիտո-լիայում սկսում են զանազան մասնա-ժողովների մէջ մասնակցող սենատա-կաններ և պատգամաւորների նիստե-րը, որոնց անպատճառ ներկայ պիտի լինի նախագահը:

Սպիտակ տան մէջ գրում Կեն Ե. Գանը արժանի է առանձին ուշադրու-թեան, այդ սեղանի վրայ փորագրուած է հետեւեալը. «Նորին մեծութեան (Անգ-լիայի թագուհու) «Resolute» չղեկա-ւը, որ մասնակցում էր Եւրոպայի Ֆրանսի-կային պատերազմի համար ուղարկուած ար-շաւախմբին 1852 թ., ձգուած էր 1854 թ. մայիսի 15-ին Միսիսիպիայի լայնու-թեան 71° 41' և արևմտեան երկայնու-թեան 101° 22' աստիճանի վրայ. Զո-գեկաւը գտնի է 1855 սեպտեմբերին փոխը որսող ամերիկական «Georges Henry» նաւի կապիտան Քեդրինգտոնը. Զոգեկաւը գտնուած, վերանորոգուած և ուղարկուած էր Անգլիա իբրև նուէր Նորին մեծութեան Վիկտորիա թագու-հուն Միացեալ Նահանգներին նախագա-հի կողմից, ի նշան իւր բարի արմա-զութեան և բարեկամութեան. Այս սե-ղանը շինուած է այդ չղեկաւի տախ-տակներից և նուիրել է Մեծ Բրիտա-նիայի և Իրլանդիայի թագուհին Միա-ցեալ Նահանգների նախագահին այն բարի զգացումներին համար, որոնք Միա-ցեալ Նահանգներին թելադրեցին նուի-րել իրեն «Resolute»-ը:

Այդ սեղանի մօտ է նստում նախա-գահը և աչքի անցկացնում պոստից ստացուած նամակները, որոնք, մանա-ւանդ նրա պաշտօնը ստանձնած առա-ջին օրերը, խիստ շատ են լինում. եր-բեմն ստացւում է ոչ պակաս քան 800 ծրար. Ի հարկէ, նախագահը ոչ մի հը-նարաւորութիւն չունի կարգալու բոլոր նամակները, և զբա համար նա ունի մի առանձին հաւատարմատար պաշտօնայ, որը շնորհ է անձնական կամ զաղտնի նամակները գործնական նամակներից և վերջիններս յանձնում է պատշաճա-ւոր վարչութիւններին:

Պաշտօնը նոր ստանձնած նախագա-հին, ի հարկէ, դիմում են ամեն տե-սակ խնդրատուներ, բողոքողներ և այլն. պատահում են և այնպիսի նամակներ, որոնց հեղինակները սպառնալիքներ են

կարգում և հայհոյում. Այդպիսի նամակ-ները հեղինակները գործ են դնում ա-մեն տեսակ միջոց, որպէս զի իրենց ուղարկած ծրարն ընկնի նախագահի, և ոչ թէ քարտուղարի ձեռքը, և այդ նպատակով համապատասխան մակա-գրութիւններ են անում ծրարի վրայ. Բայց փորձառու քարտուղարը մի տե-սակ հոտառութեամբ իմանում է նա մակի բովանդակութիւնը, և նախագահը սովորաբար չի էլ իմանում, թէ ինչ սպառնալիքներ ու հայհոյանքներ են չափել իւր հասցէին. Մեծ մասամբ, ի-հարկէ, այնպիսի նամակներ են լինում, որոնց հեղինակները նպատակն կամ պաշտօն են խնդրում. Լինում են օրեր, որ խնդրած նպատակների գումարը հա-նում է 8,000—10,000 դոլարի. Զատ նամակների մէջ զանազան մաղալու հարցեր են առաջարկում. Մի նամա-կագիր օրինակ, կրկաններ իմանալ, թէ ինչ մեծ գաղափար ամենից տեսի օգնութեմ է նախագահին. Մի ուրիշը հետաքրքրում է, թէ ինչպիսի ճաշակ ունի նա գրականութեան վերաբեր-մամբ. Երբեք փիլիսոփայական ընտու-րութիւն անցնող հարցեր է առաջարկում նրան և այլն. Խիստ վատ դրութեան մէջ կրկնէր խեղճ նախագահը, եթէ տարկուած լինէր այս ամեն հարցերին պատասխանել:

Ինչ տիտղոս պէտք է առ նախագա-հին. Այս խնդիրը նոյնպէս զբաղեցնում է շատերին, իսկ գործնական կեան-քում լուծուած է զանազան եղանակով. Գէպեր են լինում, որ ծրարի վրայ գրուած է լինում «Նորին մեծութեան նախագահին», Երբեմն նախագահին ա-նուանում են ձերզ պաշտօնառաջալու-թիւն, ձերզ արքայութիւն, ձերզ գե-րազանցութիւն և այլն. Բայց ուրիշն այն է, որ նախագահը ոչ մի տիտղոս չունի, որովհետև ամեն տեսակ տիտ-ղոսներ վերացուած են դեռ ևս Ուա-շինգտոնի օրից. Երբ նախագահը վե-րադառնում է իւր մասնաւոր կենքին, այլ ևս չի պահպանում իւր կոչումը և մինչև անգամ չի կոչում ընտելիին նա խազան. Եւ նորից դառնում է մի հասարակ քաղաքացի, ինչպէս և ա-մենը:

Մի տեղում մի տիկին հանդիպում է այդպիսի մի պաշտօնաթղթի նախագահի և հարցնում է.

—Գործիք դուք նախագահ X էք:  
—Ոչ, տիկին, ես ուղղակի X եմ:  
—Միևնոյն է, — բացականչեց տիկինը,  
—ես ուրախ եմ, որ տեսնում եմ ձեր ձեռքը, թէ և դուք այլ ևս նախագահ չէք:  
Նախագահի պաշտօնը նոր ստանձնած ժամանակ, ամենից շատ զգույս են տա-նում խնդրակները յետոյ ամեն տե-սակ անձեր, որոնք իրենց պարտք են համարում իրենց յարգանքը յայտնել նորընտիր նախագահին. Եթէ այդպիսի անձեր շատ են լինում հաւաքուած, նրանք ուղղակի անցնում են նախագա-հի առաջով, և նա սեղմում է իւր քան-չիւրի ձեռքը, որից յետոյ նրանք հեռա-նում են կատարելապէս զոհ արտով:

Ամերիկական նախագահները տարւում են շատ հասարակ կերպով. Սպիտակ տան մէջ ոչ մի զինուորական պահա-պան չկալ: Մի եւրոպացի ճանապարհ-հորդ, որ սովոր էր պալատական դիւու-րական շքեղութեան, Սպիտակ տանը այցելած ժամանակ հարցեց. «Տրտեղ են զինուորները: Նրան պատասխանե-ցին, որ Սպիտակ տան մէջ պահպան-զինուորներ գոյութիւն չունին. Միակ բացառութիւնը կազմում է պալատի սիւնների մօտ կանգնած պահապանը, որը երկու ժամը մի անգամ փոխւում է. Պատմում են, որ նախագահ Լինկոլնը մի անգամ գիշերով գնալով զինուորա-կան միւնիստրութիւնը, որպէս զի իմա-նայ պատերազմի դաշտից եկած վերջին հեռագրերի բաժանդակութիւնը, նկա-տել էր այդ պահապան զինուորին, որին

առաջ չէր նկատել: Խիստ ցուրտ գիշեր էր, և բարի նախագահը խղճաց բարակ վերաբերուի մէջ ստանած, զինուորին.

—Տղմա, դուք անշուշտ մտնում էք,—ասաց նրան նախագահը.—Խիստ ցուրտ գիշեր է: Ներս մտէք և արնտեղ կան-գնեցէք:

—Ես պարտաւոր եմ դուրսը կանգնե-լու,— պատասխանեց զինուորը.—Այդպէս է ստուած հրամանի մէջ:

—Գարեի է,—ասաց նախագահը,—բայց չէ որ դուք կարող էք ձեր պարտքը ներսն էլ լաւ կատարել, ինչպէս և դուր-սը, և, բացի զրանից, դուք ինձ շատ կը պարտաւորեցնէք, եթէ ներս մտնէք. —Ես այստեղ եմ պահապան կարգուած, —պատասխանեց զինուորը և այլ ևս չսկսելով նախագահին, շարունակեց յետ ու առաջ քայլել:

—Երբ որ այդպէս է,— սղաղակեց նախագահը,—չէ որ ես գորաբանակի գլխաւոր հրամանատարն եմ և, իբրև գլխաւոր հրամանատար, հրամայում եմ ձեզ, որ ներս մտնէք:

Զինուորը օտարուած էր հնազանդիւ-րայց թէ և Լինկոլնը ամեն տեսակ էտիկետի թշնամի էր, այնուամենայնիւ չէր կարողանում կռուել այդ սովորու-թեան դէմ, և Սպիտակ տան մէջ, չնայ-ելով նախագահի պարզ կենցաղավարու-թեանը, էտիկետի ոյժն երևում է առանձնապէս զիւնազիտական ճաշկե-րոյթների ժամանակ:

Ուր կոխելով Կապիտոլիան, նորըն-տիր նախագահը սահմանուած երգումն է առնել, ձեռքն Աւետարանի վրայ դրած: Այդ Աւետարանն այնուհետև նա-խագահի սեպհականութիւնն է դառնում և յաճախ միակ շօշափիւր յիշատակն է մնում նրա մօտ իւր պաշտօնավարու-թեան ժամանակ լրանալուց յետոյ, հրք նա հաւատակ քաղաքացի է դառ-նում:

Ընտրութիւններից յետոյ երկու ամ-սուայ ընթացքում հին նախագահը դեռ են մնում է իւր պաշտօնի մէջ, այնպէս որ Միացեալ Նահանգներում այդ ժա-մանակ երկու նախագահ են լինում—հեռացող և նոր մտնող: Նախագահա-կան պաշտօնի յանձնումը անփոփոխ կատարում է մարտի 4 իւր Միւնիստրու-թիւնն ամբողջ կազմութեամբ գնում է նոր նախագահին բերելու պալատը, և այդ երկու նախագահները գնում են Կապիտոլիա. Նրանք երկուսն էլ նստած են լինում մի կառքի մէջ. հին նախա-գահը նստած է լինում աջ կողմը, նոր նախագահը նստած է լինում ձախ կողմը, իսկ երբ վերադառնում են Կապիտո-լիայից, նրանք փոխած են լինում ի-րենց տեղերը. Պալատում փառաւոր բանաձաշ է լինում բացուած, բայց այդ նախաձաշը պէտք է սրբան կա-րելի է շուտ վերջացնել, որովհետև օկուում է ընդունելութիւնը, որ տեսնում է մի քանի ժամ. նախագահն այդ բոլոր ժամանակ կանգնած է պտտաձմրի վրայ գլխաւաց, առանց նայելու եղա-նակին:

Երկուսնաւ պարահանդէս է լինում, որի ժամանակ պարերի մօտին մտնում անգամ չի կարելի, սարսափելի նե-ղուածք լինելու պատճառով:

Սպիտակ տան մէջ եղող ըն-դունելութիւններից ամենահանդիսա-ւորը լինում է նոր տարուայ օրը. Այդ օրը նախագահը սեղմում է առնու-ադի վեց հազար հազու ձեռք. Բայց նախագահի ընդունելութիւնները տա-հասարակ մի առանձին շքեղութիւն չեն ունենում, և այդ կողմից նա այնքան էլ չի կարող մրցել ամերիկացի հարուստ-ների հետ, որոնց ընդունելութիւնը աչք է ծակում:

Ամեն ձեռն նախագահը երբեք անգամ պաշտօնական ճաշ է տալիս. Առաջին ճաշին հրաւիրում են միւնիստրները, երկրորդին — օտարերկրեայ պետու-թեանց ներկայացուցիչները, իսկ եր-

րորդին—բարձրագոյն դատարանի ան-գամները. Սեղանի շուրջը կարող է տե-ղաւորուել յիսուն հոգի. Սպասաւորում են բացառապէս նեղները. Սեղանի սարք ու կարգը խիստ համեստ է, հիւրասիրութիւնն էլ լուկուկան չի կարելի անուանել, որովհետև ճաշողնե-րից իւրաքանչիւրի վրայ ծախուած է ոչ աւելի, քան տասը դոլար. Սակայն, այս առթիւ կարելի է յիշել, որ Լուի—Փիլպպը Ցիւրիքում իւր տուած ամե-նախաւարտ ճաշերի ժամանակ իւր աւագ խոհարարին 12—13 ֆրանկ էր տալիս հիւրերից իւրաքանչիւրի համար..

ԳԵՌԱԳՐՆԵՐ

ԳԵՌԱԳՐՆԵՐ

ԳԵՌԱԳՐՆԵՐ, 26 Էպոկէթէ. —Նկար-

չութեան պրոֆեսոր Յովհաննէս Այվա-ղովսկուն շնորհուած է Ե.Ա.Լ.քանդա-ւար Նե-ւացու շքանշանը:

ՏՈՂԻՍ. —Հաղորդում են, որ Բորէայի թագաւորն իրեն կայսր է հրատարա-կել:

ԹԵՕԴՈՐԱՆՈՍ, 27 Էպոկէթէ. —Սեպ-տեմբերի 26-ին հանդիսարան կերպով տօնուեց Այվաղովսկու 60 ամեայ յօրե-կանը:

Կ. ՊԱԼԻՍ. —Դրան մի յայտագիրը, որ կազմուած է միւնիստրների վերջին խոր-հրդում, մատնանիշ լինելով Գրետէի մահմեդականները գրութեան վրայ, պա-հանջում է, որ կարելոյն չափ շուտով լուծուի Գրետէի խնդիրը:

Իրատէ է հրատարակուած հայոց քան-դուած եկեղեցիները և ուսումնարան-ները վերաշինելու համար մի առանձին յանձնաժողով ուղարկելու, որ բաղկա-ցած պիտի լինի 4 թուրքից, 1 հայա-դաւանից, 1 հայ կաթողիկոսից և 1 յոյ-նից: Պատրիարքարանին այդ միջոցը չի զոհանցում. նա թոյլտուութիւն է խնդրում Թուրքիայում և արտասահմա-նում հանգանակութիւն բանալու կտ-րօտեալ հայերի օգտին:

ԻԻՐԻՆԻ (Դորքաղ), 28 Էպոկէթէ. —Տե-ղական ինտելիգենտ հասարակութեան մի քանի ներկայացուցիչներ գալի են մատնուած այն բանի համար, որ Վի-տինիա ընկերութեան 75.ամեակի տօ-նախմբութեան առթիւ իրենց տները կարգաւորել էին լիֆթանդակներով. Դա-րձապէս իրենց զոհանցումը, սահմանուած դրօ-շակների տեղի Դատարանը նրանց դա-տապարտեց տուգանքի և օրոշեց, որ նրանք 24 ժամուայ ընթացքում վեր-ցնեն բոլոր օտար դրօշակները:

Կ. ՊԱԼԻՍ. —Դուրս, բացի Գուլուշի և Մեխիկի համար արդէն խոստացուած եպիսկոպոսական բերաթներից, բուլ-ղարացիներին խոստացու բերաթ տալ նաև Ստրումիցի համար. Բուլղարացի-ները խիստ աշխատում են բերաթներ ստանալ Դիբրէի և Մոնաստիրի համար ևս:

ԼՈՒՆԻՍ. —«Standard»-ին Կ. Գոլոնց հեռագրում են. «Եղբորդ Բէօշը դեռ ևս խիստ զայրացած է Բուլղարիայի դէմ: «Dette pugliese»-ի վարչութեան ֆրան սիականպատուիրակ Քեթէն ուղարկուած է Սոֆիա, որպէս զի պահանջի չհատու-ցուած տուրքը:

ԴՐՈՒՄՁՏՈՒ. —Սյուսեղ ժամանեց Սիւս-մի թագաւորը կապաժանուողի հետ. երկաթուղու թայրաժամում դիմաւորեցին Թագաւոր Կայսրը և մեծ հեղքողը:

Թ Ե Ր Ե Ի Դ Ե Ս

ՍՍԻԱԼ ՄՏՏՈՐԻՈՒԹԻՒՆ

Միտ գնելով չորս կողմս կատարուող անցքերին, պարզապէս կարելի է նկատել որ «Նոր-Դար»-ում յոյս տեսած իմ մի քանի յօդուածները Թիֆլիսի հոգևորա-կանների մեծամասնութեանը, յաճախ

Типогр. А.О.Мелик-Шахназарянца, Головинский просп. домъ Рейтера а